

Sygn. akt II UK 186/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z wniosku J.P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.
z udziałem zainteresowanych: N.D., J.W. i E. Spółki z o.o. w W.
o przeniesienie odpowiedzialności za składki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 maja 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 9 listopada 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od J.P. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 24 grudnia 2014 r., nr [...], wydanej na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wskazano, iż J.P. jako członek zarządu E. Sp. z o.o. odpowiada całym swoim majątkiem, solidarnie ze spółką oraz pozostałymi członkami jej zarządu - J.W. i N.D., za powstałe na koncie spółki zobowiązanie z tytułu zaległych składek ubezpieczeniowych za zatrudnionych pracowników za okres od maja 2009 r. do

maja 2010 r. w kwocie należności głównej wraz z odsetkami za zwłokę na 24 grudnia 2014 r.:

- 1) na ubezpieczenia społeczne - w łącznej wysokości 52.451,74 zł,
- 2) na ubezpieczenie zdrowotne - w łącznej wysokości 14.939,42 zł,
- 3) na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - w łącznej wysokości 4.829,53 zł.

Organ wskazał na brak wywiązywania się spółki z obowiązku składkowego, bezskuteczność wszczętego wobec niej postępowania egzekucyjnego oraz okoliczność, że zaległości z tytułu nieopłaconych składek powstały w okresie pełnienia funkcji członka zarządu E. Sp. z o.o. m.in. przez J.P., której rezygnacja z tej funkcji, datowana na 4 maja 2010 r., odniosła skutek z chwilą dojścia do spółki, tj. 30 czerwca 2010 r.

Wyrokiem z 26 sierpnia 2015 r., sygn. akt XIV U [...], Sąd Okręgowy w W. oddalił odwołanie J.P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 24 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w [...]. wyrokiem z dnia 9 listopada 2017 r., sygn. akt III AUa [...], oddalił apelację J.P. od powyższego wyroku Sądu Okręgowego i zasądził od niej na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

J.P. zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 9 listopada 2017 r., skargą kasacyjną w całości, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. przez niedopuszczenie i nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości - specjalisty ds. upadłościowych na okoliczność ustalenia czy w czasie, gdy odwołująca była członkiem zarządu spółki E. Sp. z o.o. z siedzibą w W., istniały podstawy do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, które to okoliczności stanowiły informacje specjalne i wymagały przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, której wynik miał istotny wpływ na wynik sprawy, bowiem wskazywałby czy w okresie sprawowania przez odwołującą funkcji członka zarządu istniały podstawy do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, co uzasadniałoby ewentualne zastosowanie wobec odwołującej odpowiedzialności z art. 116

ordynacji podatkowej, a jednocześnie stanowiło jedyny skuteczny środek dowodowy, który odwołująca mogła wykorzystać w swojej sprawie.

Mając na uwadze wskazane podstawy skargi kasacyjnej, skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]. z dnia 9 listopada 2017 r., sygn. akt III AUa [...], w całości i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w [...]. do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania (również kasacyjnego), w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca umotywowowała oczywistą zasadnością skargi. Sąd Apelacyjny w [...]. dopuścił się bowiem w zaskarżonym wyroku rażących uchybień w zakresie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na wynik sprawy.

Zdaniem skarżącej, Sąd Apelacyjny w [...]. błędnie nie dopuścił dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości na okoliczność czy w czasie gdy J.P. sprawowała funkcję członka zarządu spółki E. Sp. z o.o. zaistniały przesłanki do ogłoszenia upadłości. Okoliczność ta wymaga informacji specjalnych, co obligowało Sąd do dopuszczenia tego dowodu.

Jak wyjaśniła skarżąca, zgodnie z art. 116 § 1 pkt 1) ordynacji podatkowej to na członku zarządu spoczywa ciężar dowodu wykazania okoliczności zwalniających go z odpowiedzialności za zaległości spółki. W niniejszej sprawie jedynym faktycznym i skutecznym środkiem obrony odwołującej był zgłoszony przez nią wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. Tylko bowiem biegły z zakresu rachunkowości jest w stanie wyczerpująco określić sytuację majątkową spółki na podstawie całokształtu przedstawionych okoliczności. Sądy obydwu instancji wskazując, że sam fakt nieuregulowania zaległości stanowił o obowiązku ogłoszenia upadłości, potraktowały zagadnienie bardzo wąsko i w oderwaniu od pozostałych okoliczności, które na polu rachunkowości, różnorodnych instrumentów finansowych i charakteru funkcjonowania spółek handlowych prowadzić mogą do zupełnie odmiennych wniosków. Takie stwierdzenie oznaczałoby, że we wszystkich sprawach dotyczących odpowiedzialności członków zarządu, gdzie nie było uiszczonych składek, *a priori* nie jest potrzebny dowód z opinii biegłego, bo zaległość miałaby świadczyć, że istniały podstawy do ogłoszenia upadłości. Analiza orzeczeń

i postępowań dowodowych w sprawach tego typu świadczy o całkowicie odmiennej praktyce.

Zważywszy na mnogość okoliczności składających się na określenie czy i kiedy powinien być złożony wniosek o ogłoszenie upadłości spółki E. Sp. z o.o., powyższe stanowiło informacje specjalne, które zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c. wymagały przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego. Jednocześnie okoliczności, na które miał być przeprowadzony dowód z opinii biegłego, były okolicznościami istotnymi dla rozpoznania sprawy w rozumieniu art. 227 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, organ rentowy wniósł o:

1. wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
2. oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
3. zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania kasacyjnego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem merytorycznego rozpoznania.

W przypadku powołania się na oczywistą zasadność skargi należy wykazać, iż zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy przedmiotowej sprawy i dłuższych badań lub dociekań (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., V CSK 535/16, LEX nr 2304253). Inaczej mówiąc, okoliczności przytoczone we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., III CSK 341/16, LEX nr 2311191).

Skarżąca nie uczyniła zadość opisanym wyżej wymogom. W istocie, zgodnie z art. 278 k.p.c. w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych, sąd zasięga opinii biegłego. Oznacza to, że sąd musi w zakresie wymagającym wiedzy specjalnej posłużyć się dowodem, jakim jest opinia biegłego. Nie może w tym zakresie korzystać z innych środków dowodowych, a zwłaszcza dokonywać oceny według własnej wiedzy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 47/18, Legalis nr 1792191). W przedmiotowej sprawie skarżąca jednakże *de facto* nie wskazała, z jakiego względu ocena materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, tj. dokumentacji dotyczącej sytuacji finansowej spółki, wymagała wiadomości specjalnych, zwłaszcza, że materiał ten został wszechstronnie oceniony przez Sąd pierwszej i drugiej instancji. Nie każdy dokument, który dotyczy kwestii finansowych, wymaga przeprowadzenia dodatkowej analizy przez eksperta rachunkowości. Jeżeli jest wystarczająco zrozumiały, Sąd może samodzielnie wyinterpretować z niego potrzebne dane, rezygnując tym samym z powołania biegłego w tym zakresie. Przyjmuje się bowiem, iż ziszczenie się przewidzianej w art. 278 k.p.c. przesłanki wymogu wiadomości specjalnych jest każdorazowo przedmiotem oceny sądu na tle okoliczności danego przypadku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., III CSK 341/16, LEX nr 2311191). Sam fakt dokonania przez Sąd w tym przedmiocie oceny innej, niż oczekiwała tego strona postępowania, nie świadczy o oczywistej zasadności skargi.

Co więcej, jak już wyżej zasygnalizowano, rozważania Sądu w koniecznym zakresie nie zostały - wbrew twierdzeniom skarżącej - zaprezentowane „wąsko i w oderwaniu od pozostałych okoliczności”. Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odniósł się należycie do wszystkich przedstawionych mu dokumentów i zawartych w nich informacji.

Mając na względzie powyższe, należało orzec jak w sentencji.